

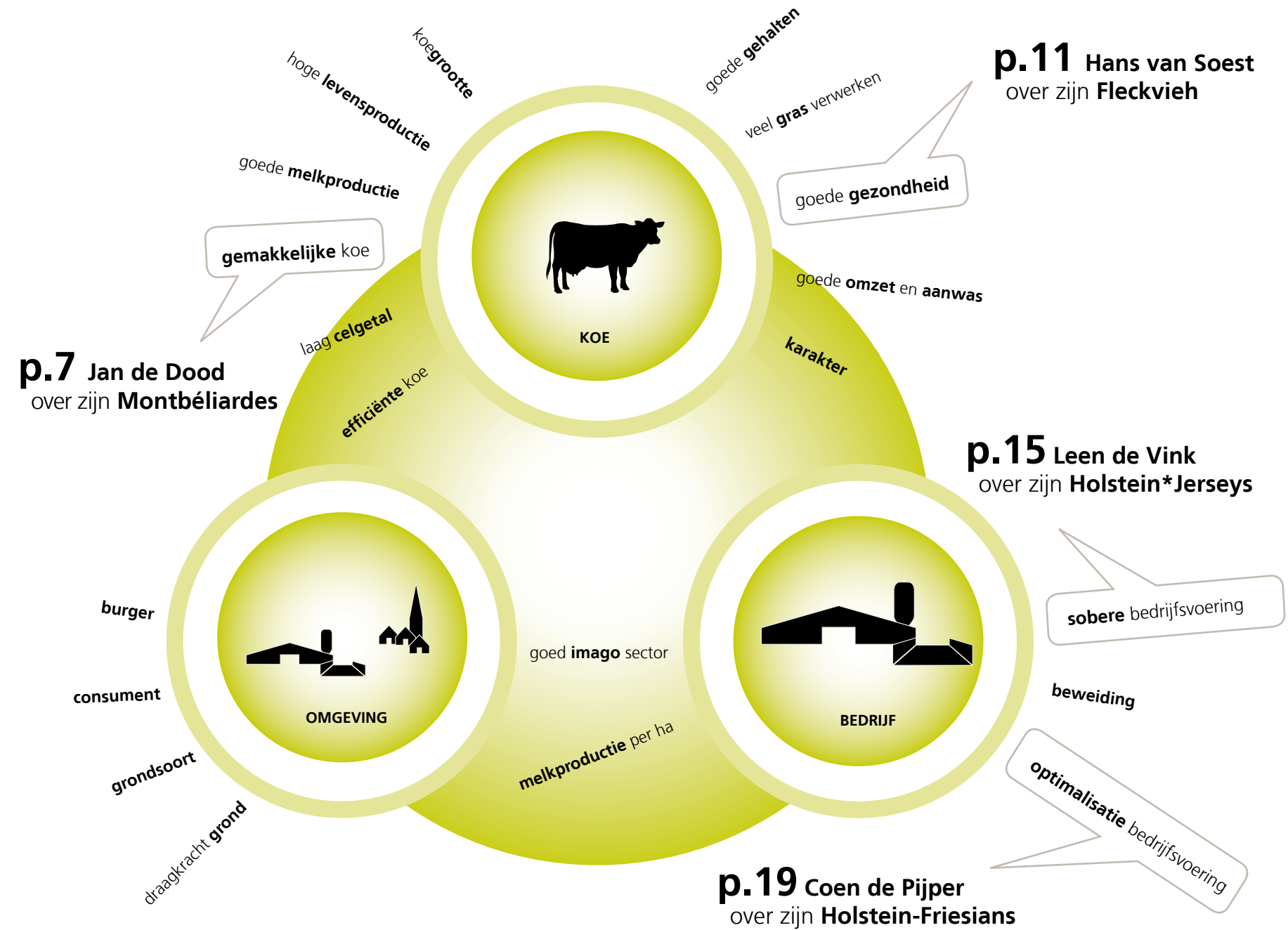
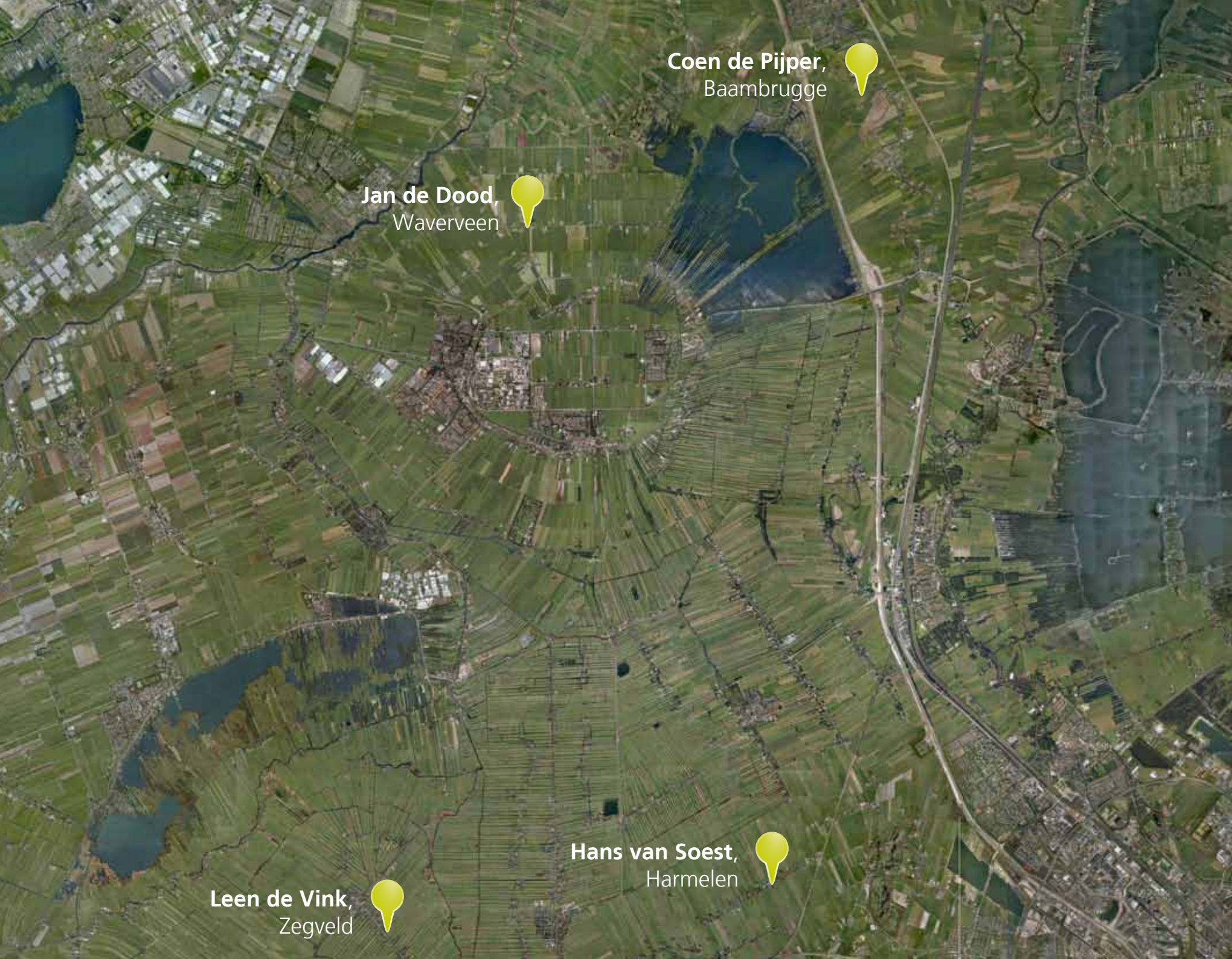
Goeie KOEIEN
voor de VENEN

Goeie koeien voor de Venen

Wat zijn de goeie koeien voor u en uw bedrijf in de Venen? Er zijn geen twee veehouders die op deze vraag hetzelfde antwoord geven. Iedere melkvee-houder heeft z'n eigen interesses, voorkeuren, sterke en zwakke punten, z'n eigen specifieke situatie. In deze brochure komen vier boeren uit de Venen aan het woord over de keuzes die zij hebben gemaakt op hun bedrijf. Deze keuzes hangen bijvoorbeeld samen met de bedrijfsomstandigheden, met hun karakter en hun wensen.

Wat voor uw bedrijf de ideale koe is, hangt dus ook af van u, van uw bedrijf en de omgeving waarin u werkt. De figuur op de volgende pagina illustreert dit. U leest hier wat voor de vier boeren in deze brochure het belangrijkste kenmerk is voor hun bedrijf. Op de volgende pagina's kunt u verder kennismaken.

Jan de Dood

“Het doormelken van mijn Montbéliardes bevalt goed”

BEDRIJFSGEGEVENS JAN DE DOOD

Aantal melkkoeien	55
Genetische basis veestapel	90% Montbéliarde
Productie/koe/jr	7273 kg melk, 4,30% vet, 3,74% eiwit
Levensproductie bij afvoer	36.000 kg
Ureumgetal	27
Tussenkalftijd	370 dagen
Ha gras	28
Ha mais	0
Ha natuur	7
Gemiddelde leeftijd melkvee	6.01 (bij afvoer 7.02)
Celgetal	140.000
Dierdagdoseringen	1,1

Montbéliarde

(www.crossbreeding.be)

- + Pluspunten:** robuuste gespierde koe (hogere omzet en aanwas), goede vet-eiwitverhouding, afkalfgemak, sterk beenwerk.
- Minpunten:** pittig karakter, lagere productie, matige klauwkwiteit.

Een ochtend in juni. Lopend over het erf in Waverveen, op zoek naar Jan de Dood, besnuffelen de twee honden mij nieuwsgierig. Jan (57) komt met de trekker uit het weiland rijden. Hij heeft even naar het hooi gekeken en de draad voor de melkkoeien verzet.

Eigenlijk kwam het interview helemaal niet uit vandaag, want er moet nog gehooïd worden. Maar nog even de koeien naar buiten en dan maakt Jan toch tijd voor een gesprek. Ondertussen gaan de 55 Montbéliardes van Jan met een drafje de wei in. Ze zijn anders. Dat valt meteen op. Jans koeien zijn flink be vleesd en hebben een rode jas aan. Ook lopen er aardig wat ‘bejaarden’ tussen. Ze zijn niet bijzonder groot en aan de heup en staart valt al te zien dat ze waarschijnlijk makkelijk kalven.

Gemakkelijke koe

Volgens Jan zijn het sterke koeien die tegen een stootje kunnen. Dat maakt zijn werk gemakkelijker. Jan streeft naar een eenvoudige bedrijfsvoering, waar gemakkelijk werken voorop staat. Deze koeien passen daarbij. Tijdens het hele gesprek komen we steeds weer uit bij die drijfveer. Bij de droge koeien komt de focus op eenvoud het duidelijkst naar voren. Jan heeft namelijk geen droge koeien meer: “Doormelken, dat heb ik eens ergens gezien en ik wilde het ook wel eens proberen. En het bevalt goed.” Het klinkt logisch. Geen aparte groep koeien verzorgen, geen extra rantsoen, geen droogzetters. Kleven er ook nadelen aan doormelken? “Het uier krijgt minder rust, dus er is minder tijd voor herstel, en dat uit zich dan weer in een hoger celgetal.” Maar volgens Jan blijft dat nog steeds binnen de perken. En de energiebalans na het kalven? Heeft de koe

voldoende buffer, of komt ze energie tekort? Jan is er kort over: “Daar hebben die van mij geen last van.” Jan laat zijn koeien zelf kalven. ‘s Nachts opstaan voor zijn beesten doet hij niet. Alleen bij vaarzen wil hij nog wel een oogje in het zeil houden.

Extreem lage dierdagdosering

Mede vanwege het doormelken ligt de dierdagdosering bijzonder laag; 1,1 in 2011, tegenover een gemiddelde binnen de melkveehouderij van 6,1 dierdagdoseringen. Op veel bedrijven is mastitis, naast droogzetten, een belangrijke oorzaak van antibioticagebruik. Het overkomt Jan slechts enkele malen per jaar: “Als ik in totaal 1000 euro voor de veearts kwijt ben, is het veel.”

De klauwbekapper komt twee keer per jaar op momenten als het nodig is. “Een Montbéliarde heeft ook weleens een zoolzweertje, maar blijft verder wel goed op de benen.” De leeftijd van zijn koeien bij afvoer is hoog: ruim zeven jaar gemiddeld. Het bedrijf heeft dus een laag vervangingspercentage.

Al het jongvee even jong

In de jongveestal valt direct op dat het jongvee allemaal ongeveer even groot is. Jan werkt met een stier die eerst twee maanden tussen de pinken loopt en dan twee maanden tussen de melkkoeien. Alles wat zo niet drachtig wordt, wordt geïnsemineerd met Belgisch Blauw. Goed voor de omzet en aanwas. Deze is toch al niet slecht, want de ‘restwaarde’ van de Montbéliarde-koe is hoger dan van een HF-koe. Jan kiest een stier met goede papieren; een gemiddeld grote bouw en een goed eiwitpercentage. De stier wordt elk jaar vervangen. Als zijn tijd erop zit, gaat hij naar een andere fokker of naar de slager. Jan vindt het gemakkelijk dat al het jongvee ongeveer dezelfde leeftijd heeft: “Dan ben je een poosje druk, maar dan heb je het ook weer gehad.”

Gestopt met maïs

Jan voert maïsgluten als nat product bij en twee soorten krachtvoer. Een eiwitrijke brok direct na het afkalven en een standaardbrok voor de rest van het jaar: “Ik moet niet te eiwitrijk voeren, daar krijgen ze zachte klauwen van.” Tien jaar geleden is hij gestopt met het verbouwen van maïs. “Het scheelt werk als je alleen maar gras gaat kuilen.” En volgens Jan wil maïs sowieso niet goed groeien in de Venen. “Als je om je heen kijkt, zie je dat alle collegaboeren er mee stoppen.” Bijkomend voordeel van stoppen met maïs: “We wilden vaak in de meivakantie weg. Net wanneer je hier moet zaaien. Dat komt gewoon niet uit.”

“De Montbéliarde-koe past bij mijn wens van een gemakkelijke bedrijfsvoering”

Makkelijke Montbéliarde

Hoe is hij eigenlijk tot de keuze van de Montbéliarde gekomen? Toen hij het bedrijf overnam, was er een MRIJ-kudde aanwezig. Hij ging eerst met de algemene trend mee en kruiste HF in. Dat beviel hem echter niet. “HF-koeien hebben veel aandacht nodig. Dat staat haaks op mijn wens van een gemakkelijke bedrijfsvoering.” Montbéliarde leek daar wel aan te kunnen voldoen en Jan zag dat als een nieuwe uitdaging. Hij melkt nu al 15 jaar Montbéliarde en is er zeer tevreden mee.

Een veel gehoord nadeel van Montbéliarde is dat ze de melk wat minder makkelijk laten schieten. Jan heeft dit opgelost door het gebruik van vierkante tepelvoering en een kleine verhoging van het vacuüm van de melkpomp. Zo kan hij vlot doormelken en de uiers gaan er volgens hem niet op achteruit. Wel heeft dit bijgedragen aan een wat hoger celgetal dan voorheen.

De toekomst

Ons gesprek neemt een wending richting de toekomst. Als binnenkort het quotum verdwijnt, verwacht Jan geen bijzondere veranderingen. Bedrijfsopvolging is tot nu toe nog niet in zicht. Over tien jaar wil hij het een stuk rustiger aan doen. Jan kijkt geregeld buiten de muren van zijn eigen bedrijf. Hij houdt er een goede relatie met de buurt op na. “En weet je wat ik ook graag doe? Ik zit op de vrachtwagen. M’n broer heeft een transportbedrijf en als hij iemand nodig heeft, dan belt hij mij.”

Hans van Soest

“Fleckvieh gaat droog zonder droogzetters”

BEDRIJFSGEGEVENS MAATSCHAP VAN SOEST

Aantal melkkoeien	100
Genetische basis veestapel	70% Fleckvieh, 30% HF
Productie/koe/jr	6941 kg, 4,21 % vet, 3,48 % eiwit
Ureumgetal	22
Tussenkalftijd	372 dagen
Ha gras	46
Ha mais	0
Ha natuur	5
Gemiddelde leeftijd melkvee	5.02 (bij afvoer 6.02)
Celgetal	154.000
Dierdagdoseringen	1,5

Fleckvieh

- +** **Pluspunten:** robuuste koe, goede uiergezondheid, vlot afkalven, prima vruchtbaarheid.
- **Minpunten:** lagere productie (vooral bij de vaarzen), uier-vorm (speenplaatsing, ophangband), opletten voor zuigers.

Het is begin juli. De zon schijnt op het terras van Hans en Toos van Soest (43) in Harmelen. Het huis ernaast ziet er nieuw uit en blijkt drie jaar geleden gebouwd. Hans en Toos hebben een gezonde veestapel op hun bedrijf. Dat blijkt de belangrijkste drijfveer te zijn voor hen. Daar draait het om, en daar werken ze naartoe.

Tijd voor verandering

In 2006 staat de familie van Soest voor een drastisch besluit. Zij melken dan 60 koeien, en verwachten dat dit op de lange termijn niet meer voldoende is voor een goed inkomen. Als het in de buurt bekend wordt dat de Van Soests nadenken over verandering, komt er een samenwerking met een andere boer tot stand. Deze boer melkt 40 koeien en doet er loonwerk naast. Hij wil graag de loonwerkactiviteiten en jongveeopfok van Hans overnemen, waarbij Hans de melkveetak volledig voor zijn rekening kan nemen. Toos en Hans besluiten dat een uitbreiding van de veestapel uitkomst kan bieden. Van plannen komen daden, en de maatschap melkt ineens 100 HF's. De stal is (te) vol, maar het eerste jaar draait het prima. Hans: “Dan begint het te etteren. De dieren leken ineens oud en hadden veel last van slechte benen. Zelfs mijn eigen veestapel viel me tegen.” Dat jaar heeft Hans gras van matige kwaliteit, een extra probleem voor zijn koeien.

Fleckvieh met prima benen

Toos werkt steeds meer buiten de deur. Hans wil er daarom vaker voor de kinderen zijn. Een meer zelfredzame veestapel kan hierbij helpen. Een jaar eerder heeft Hans op de Eurotier Fleckvieh gezien. Dat spreekt hem aan. Bij wijze van proef koopt hij drie vaarzen aan: “Ik

“Ik wil de krachtvoerkosten kunnen betalen uit de omzet en aanwas”

heb ze uitvoerig getest; met 1 tot 10 kg krachtvoer. Ze deden het best. Ook de vruchtbaarheid en de benen waren prima. Toen was ik om.” Hans besluit om een verdringingskruising toe te passen. Hij wil een gesloten bedrijf zijn en koopt daarom geen dieren meer aan. Van de (bekende) Fleckvieh adviseur krijgt hij het advies om zelf te gaan inkruisen of uit de buurt te kopen. Omdat deze dieren op een vergelijkbaar rantsoen en vergelijkbare grond groot zijn geworden, passen ze beter op het bedrijf.

Geen antibiotica nodig

Tot nu toe hebben de Fleckies hun belofte op het gebied van gezondheid waargemaakt, zo vinden Hans en Toos. Maar dit vereist wel aandacht voor de dieren. Hans gebruikt geen droogzetters. De robuustheid van het Fleckvieh zorgt ervoor dat ze het aankunnen om zonder droogzetters droog te gaan, maar soms gaat het mis. Bij matige problemen laat hij de situatie op zijn beloop, maar als het echt een dik, hard kwartier wordt, trekt hij het kwartier meerdere keren per dag uit en behandelt het met uiermint. Bij voldoende aandacht voor het probleem, is volgens Hans antibiotica niet nodig.

De focus op gezondheid heeft positieve gevolgen. De dierdagdosering is laag, omdat bij droogzetten en mastitis geen antibiotica wordt gebruikt. Op veel bedrijven zijn dit de twee belangrijkste redenen voor antibioticagebruik. Tijdens een recente bedrijfscontrole vond de inspecteur een potje zwarte zalf en uiermint. Verbaasd wilde hij weten waar Hans zijn antibiotica bewaarde. Hans: “Nergens. Ik heb geen voorraad. Het is er niet.”

Veeartskosten zijn er echter wel voor Hans. Zijn veestapel bestaat ondertussen uit 30 HF en 70 Fleckvieh-kruisingen. Die 30 HF's kosten hem meer aan veeartskosten dan de Fleckvieh-kruisingen, zo geeft Hans aan.

Naast alle aandacht voor de gezondheid is er op het bedrijf ook oog voor productie. ‘De liters eronder houden’ is een belangrijk fokdoel. Hans wil tussen de 7000 en 8000 liter per jaar gaan melken met een tussenkalftijd van 365 dagen. In 2011 haalde hij de 7000 liters net niet. Productie blijft dus een aandachtspunt.

Geurig gras, eenvoudige brok

Het beheersgras ligt voor de voerhekken van de droge koeien. Het ruikt lekker, geurig gras met kruiden. Voer moet smakelijk ruiken, vindt Hans. En dat is hier zeker het geval. Voor hem is het rantsoen van de droge koe belangrijker dan dat van de melkgevende. Zowel de drogen als de melkgevendenden krijgen als ruwvoer 100% gras. Hij bewerkt wat natuurland met uitgestelde maaidatum. Hier komt het geurige gras vandaan. “Zelfs zonder uitgestelde maaidatum blijf ik laat maaien. De kwaliteit is voor mij belangrijker dan de kwantiteit.” Over bijproducten is hij al even duidelijk: “Ik koop geen structuur, eiwit of zetmeel. Fleckvieh heeft dat niet nodig.” Volgens Hans moeten zijn koeien onder sobere omstandigheden goed kunnen produceren. Naast gras krijgen zijn melkkoeien een eenvoudige brok. Dit is een volgende reden waarom hij voor Fleckvieh kiest: “Je moet voor 25 cent per liter kunnen produceren.”

Zijn overige grasland bemest hij ruim. Het gras gaat in balen. De Van Soests kuilen niet meer, vanwege het gemak en de hoge kwaliteit van de balen. De hogere kosten van balen nemen ze voor lief.

Hans heeft als doel om de krachtvoerkosten uit zijn omzet en aanwas te betalen. Hij gebruikt een eenvoudige brok en daarnaast brengen zijn dieren bij slacht iets meer op dan zwartbonten. Zijn manier van boeren maakt het rekensommetje kloppend.

Rustige koeien

De leeftijd waarop de vaarzen afkalven is vrij hoog: gemiddeld na 26 of 27 maanden. Volgens Hans heeft eerder afkalven geen zin, omdat de groei dan tijdens de eerste lactatie plaatsvindt en ten koste gaat van de productie: “Je betaalt het toch.”

De droge koeien en de pinken ogen erg rustig. Als je een meter of twee bij ze vandaan bent, kijken ze even om en blijven kalm herkauwen. Diezelfde rust zie je bij Hans terug.

Ziekenstal afgebroken

Toen de stal enkele jaren geleden uitgebreid werd vanwege de komst van de extra koeien, plande Hans een ziekenstal in het midden. Mooi centraal direct voor de ingang van de melkput. Zo zou hij zieken er makkelijk uit kunnen selecteren. Nu is het muurtje eruit gebroken en ligt een schuine laag cement te drogen. “Ik maak er ligboxen van. Die ziekenstal heb ik nog niet één keer nodig gehad.”

Leen de Vink

“De lichtere Holstein*Jerseys zijn heel geschikt voor veengrond”

BEDRIJFSGEGEVENS LEEN DE VINK

Aantal melkkoeien	60
Genetische basis veestapel	F1 kruisingen: 100% Holstein * 100% Jersey
Productie/koe/jr	6400 kg, 5,05% vet, 3,95 % eiwit
Levensproductie bij afvoer	43.204 kg
Ureumgetal	24
Tussenkalftijd	440 dagen
Ha gras	28
Ha mais	0
Ha natuur	0
Gemiddelde leeftijd melkvee	7.05 (bij afvoer: 8.01)
Celgetal	275.000
Dierdagdoseringen	3,2

Holstein*Jersey

- + Pluspunten:** goede voederconversie, hoog eiwitgehalte, afkalfgemak, harde klauwen
- Minpunten:** hoog vetgehalte, lage omzet en aanwas, gevoelig voor melkziekte

Op een stralende dag begin juli rijdt ik het dorp Zegveld binnen. Net achter het bordje ‘Zegveld’ ligt de boerderij van familie De Vink.

KIS: Keep It Simple

Onder het genot van een kopje koffie beginnen we ons gesprek. Meteen legt Leen de Vink (53) zijn motto uit: “Ik werk volgens het KIS-systeem: Keep It Simple.” Een eenvoudige bedrijfsvoering die tegen een stootje kan. Dat zie je op veel punten terug. Als indicator voor zijn bedrijf gaat Leen af op zijn stemming: “Ik word niet vrolijk van kapotte machines en zieke koeien. Dat probeer ik te voorkomen. Daarom heb ik weinig machines en automatisering en stuur ik op gezonde koeien. Gezondheid gaat bij mij boven de laatste liter.” Hij werkt met Holstein*Jersey kruisingen.

Veel machinewerk laat hij liever door de buurman of de loonwerker doen. Zo heeft hij geen zorgen over onderhoud van materiaal. Leen zit liever op zijn quad dan op de trekker.

Leen is groot voorstander van beweiding: “Ik laat het meeste werk door de koe doen. Ze haalt het gras zelf, en brengt de mest zelf weg.” Volgens Leen zijn de lichtere Jersey-dieren die hij melkt bij uitstek geschikt voor de veengrond. Daarnaast hebben zij een gunstige voederconversie, omdat ze weinig ‘onderhoudsvoer’ nodig hebben. Mede daardoor kan Leen vrij intensief boe-

ren met 60 melkkoeien en bijbehorend jongvee op 28 hectare grasland. De koeien doen het op gras en een eenvoudige brok in de melkstal. Simpel en eenvoudig dus.

Neospora-vrij jongvee

Voorheen werkte Leen met een tweewegkruising Holstein*Jersey. De laatste tijd kampen zijn koeien echter met Neospora. Daarom is hij overgegaan op het aankopen van F1-kruisingen 100% Holstein * 100% Jersey. Een collega-boer insemineert een deel van zijn pinken met gesekest Jersey-sperma dat hij van Leen ontvangt. Voor de Holstein-boer betekent dit dat zijn pinken makkelijk afkalven en Leen krijgt er Neospora-vrij jongvee voor terug. Dit houdt wel in dat hij geen eigen aanwas meer aanhoudt. "We insemineren de koeien met Belgisch Blauw en de pinken met roodbont. Dit kan omdat een Jersey gemakkelijk afkalft. En hierdoor leveren de kalveren weer een paar tientjes extra op." Het sperma dat hij de andere boer laat gebruiken komt van één bewezen, oude stier: "Ik wil zekerheid, geen luchtfietserij." Voor de fokkerij zijn volgens Leen drie rassen het meest geschikt. Jersey, Brown Swiss en Holsteins: "Holsteins zijn superieur wat betreft de melk." Maar waarom dan toch Jersey?

Legere glazen, hogere gehalten

Zijn interesse in Jerseys werd ongeveer 30 jaar geleden gewekt bij een bijeenkomst van het NAKJ. Toen is hij gaan inkruisen. Zijn vader had moeite met de legere glazen tijdens het melken, maar liet hem de vrije hand. Ten slotte zou hij deze koeien de langste tijd zelf moeten melken. Leen keek er anders tegenaan: "Ik vind hoge gehalten plezierig. Met Jerseys kan ik met weinig input een hoge vet- en eiwitproductie per hectare halen." Hij kijkt echter niet alleen naar het economische plaatje: "Hoe gekker de kleuren van de koe, hoe mooier ik het vind."

Oude koeien

De gemiddelde leeftijd van zijn veestapel is hoog: 7 jaar en 5 maanden. De koeien hebben vrij regelmatig last van melkziekte, een vrij hoog celgetal en mindere vruchtbaarheid. Een oude veestapel kost wel geduld en 'extra onderhoud'. Hij moet er meer zorg aan besteden. Maar zijn bedrijfssysteem heeft baat bij oude koeien. "De restwaarde van een Jerseykoe is laag, dus mijn koeien moeten oud worden." Maar: "Een probleemloze koe bestaat niet. Ik zoek naar een koe met zo min mogelijk problemen. Boeren die geen problemen hebben, hebben geen koeien."

Goed leven

Of Leen graag iets zou willen veranderen op zijn bedrijf? "Een mooie serrestal. Dat lijkt me wel wat. Maar dat zal er vermoedelijk niet van komen." De huidige stal voldoet nog prima. De stal is aan één zijkant open en voorzien van een

"Met Jerseys kan ik met weinig input een hoge vet- en eiwitproductie per hectare halen"

rolgordijn. De andere kant is dicht gebleven. "Ik zit daar direct tegen de buurman aan. Daarom heb ik het dicht gelaten." En met een blik op de toekomst zonder opvolging heeft Leen eerder de neiging te krimpen dan te groeien. "Ik ga geen werk creëren." De ambitie om groot te worden is er nooit geweest: "Je moet gewoon goed kunnen leven, sociaal en economisch in evenwicht. Het gaat erom dat je een inkomen hebt dat voor jou acceptabel is."

Coen de Pijper

“We besparen kosten door de HF-koeien langer aan te houden”

BEDRIJFSGEGEVENS COEN DE PIJPER

Aantal melkkoeien	60
Genetische basis veestapel	HF zwart
Productie/koe/jr	9000 kg, 4,35% vet, 3,78% eiwit
Levensproductie bij afvoer ureumgetal	32.450 kg
Tussenkalftijd	25
Ha gras	430 dagen
Ha maïs	37
Ha natuur	0
Gemiddelde leeftijd melkvee	0
Celgetal	4.10 (bij afvoer: 5.08)
Dierdagdoseringen	190.000
	4,5

Holstein-Friesian

- + **Pluspunten:** melktypisch, uivorm
- **Minpunten:** weinig bespieroing, vrij lage vet- en eiwitgehalten

Eind juni ga ik op bezoek bij Coen de Pijper (27) in Baambrugge. Hij runt het melkveebedrijf samen met zijn vader. Coen doet de administratie en zijn vader melkt en verzorgt het jongvee, want Coen zit in een rolstoel. In samenspraak met zijn vader werkt Coen vanuit zijn rolstoel aan het optimaliseren van het bedrijf. Groei is voor hen geen toverwoord. De winst moet worden behaald door aan de kleinere dingen te werken. Op veel punten binnen het bedrijf heeft Coen een duidelijke visie en weet hij waar en hoe hij nog kan optimaliseren.

Hoog eiwit

Op het gebied van fokkerij stuurt Coen zijn HF's al jaren op een hoog eiwitpercentage. Ze leveren merkmelk. Zijn doel is het om meer eiwit te melken door hogere gehalten. Hij wil zeker niet meer liters melk om de eiwitopbrengst te verhogen. “Vaarzen van stieren met een score voor melkproductievererving van meer dan 2000 kg geven zichzelf weg. Je krijgt wegwerpkoeien die na twee lactaties weg kunnen.” Coen let minder op exterieur: “80 of 85 punten, dat verschil is niet belangrijk.” Afkalfgemak is echter wel belangrijk: “Afkalven doen ze bij ons in de wei zonder hulp. Het moet wel natuur blijven.” Ook let hij extra op gezondheid en levensduur: “Het gaat erom de productiepieken eruit te halen.” Recent heeft hij

voor de opfok een Brown Swiss stier ingezet. Hij verwacht hierdoor het beenwerk te verbeteren en vooral de eiwitgift te verhogen. De eerste kruislingkalveren lopen inmiddels tussen het jongvee.

Weinig jongvee

Als we buiten gaan kijken, valt meteen op hoe weinig vrouwelijk jongvee op het bedrijf aanwezig is. Van de tochtige melkkoeien wordt 50 tot 60% met Belgisch Blauw geïncubineerd. Vroeger deden ze dat minder: "Een nadelig effect daarvan was dat we de laatste jaren te veel dieren hebben opgefokt. En als ze er eenmaal zijn, doe je ze niet zo makkelijk weg. De verkoopwaarde van de vaarzen is namelijk lager dan de opfokkosten. Dus dan hielden we ze toch maar aan." Er werd streng geselecteerd. Het vervangingspercentage ging dus omhoog en de gemiddelde leeftijd omlaag. Nu worden kosten gespaard door de melkkoeien langer aan te houden en minder kalveren op te fokken. Per jaar worden 10 tot 15 vaarskalveren opgefokt bij een veestapel van 60 melkkoeien. De BWB-kalveren leveren bovendien een mooie prijs. Een dubbeldoelras is voor Coen geen optie: "Je moet het toch van de melk hebben."

Half jaar buiten

De koeien weiden dag en nacht ongeveer 180 dagen per jaar. Vader en zoon proberen zo veel mogelijk gras te voeren. Volgens Coen zit er echter niet genoeg energie in gras voor een hoge productie. Daarom fokt hij liever op eiwitpercentage. Daarnaast hebben koeien met bijzonder veel liters vaak een slechtere conditie. Als ze na de winter weer buiten komen, gaat de productie volgens Coen twee liter per dag omhoog en ook de gehalten worden beter. Beweiden bespaart bewerking van het land. Zo houd je tijd en geld over. De De Pijpers beweiden in een ganzengedoo gebied. De schadevergoeding die Coen claimt voor vraat tijdens de winter gebruikt hij om maïs aan te kopen. Zo kan hij het rantsoen uitbalanceren: "De ganzen zijn een handicap. Dit is een manier om het op te lossen. Op deze manier maken we er het beste van." Als de ganzen er zijn, proberen ze de koeien naar buiten te doen, zodat de dieren ten minste nog iets van het land halen: "Dan zijn ze concurrenten van de ganzen."

Gezond door luzerne

De maïs helpt om het rantsoen uit te balanceren en het ureumgetal niet te hoog te laten worden. Ook krijgen de melkkoeien bietenpulp. Daarnaast voeren ze luzerne bij. Dit is een vrij duur bijproduct, maar Coen vindt het elke cent waard: "Zeven jaar geleden was de gezondheid van de dieren een probleem. We zijn toen luzerne gaan bijvoeren en de problemen verdwenen als sneeuw voor de zon." Het voeren van luzerne geeft harde klauwen en de klauwgezondheid werd een stuk beter. Tegenwoordig zijn voetbaden dan ook niet meer nodig. "De kosten van luzerne haal je terug door lage veeartskosten. Daar voel ik mezelf veel prettiger bij, ook al kost het aan het einde net wat meer." Tegenwoordig zijn de hoogste kosten van de veearts voor het onthoornen en vruchtbaarheidsonderzoeken.

"We fokken liefst op eiwitpercentage"

Coen verwacht dat het in de toekomst steeds belangrijker wordt om zelfvoorzienend te zijn op het gebied van ruwvoer. Hij verwacht meer schommelingen van de melkprijs. Eigen ruwvoer biedt dan zekerheid.

Doormelken?

Coen overweegt om in de toekomst door te gaan melken. Hij twijfelt over het nut van de droogstand. Op dit moment worden er proeven gedaan die hij wil afwachten, maar hij volgt de ontwikkelingen op de voet, altijd op zoek naar mogelijkheden om verder te optimaliseren.

Meer informatie

Jan, Hans, Leen en Coen hebben hun bedrijf helemaal ingericht naar hun eigen wensen. Hun bedrijf en het koeienras dat ze melken past bij hen als persoon. Wilt u zich verder verdiepen in de vraag welke koe bij u, uw bedrijf en uw bedrijfsvoering past? Meer informatie hierover vindt u op:

www.typekoe.nl
www.rassenwijzer.nl
www.crossbreeding.be

Booy, A. (2006) *Krachtige kruisingen. Gericht fokken met rundveerassen*.
Roodbont Uitgeverij. Zutphen.

COLOFON

Deze brochure is de afsluiting van het project 'Duurzame en robuuste koeien in de Venen', uitgevoerd door *CLM Onderzoek en Advies* en *DLV*, en gefinancierd door de *Provincie Utrecht*.

CLM, DLV, LAMI

Tekst

Dirk Keuper en Carin Rougoor (CLM)
Frederik de Wit (DLV)

Eindredactie

Marjel Neefjes (Communicatiebureau de Lynx)

Fotografie

Lex Broere: pp. 1, 6, 8-9 (groot), 10, 12-13 (groot), 14, 16-14 (groot), 18, 20-21 (groot)
Dirk Keuper: pp. 8-9 (klein), 12-13 (klein), 20-21 (klein)
Familie de Vink: pp. 16-17 (klein)

Vormgeving

Annemarie Wijmenga (Communicatiebureau de Lynx)

Oktober 2012

